

Interview med rådmand Hans Brusgård (k) Aalborg

Formand for Kommunernes Landsforenings
lønudvalg:

DK: Hvordan ser Kommunernes Landsforening på ligeløn?

HB: Vi har ligeløn.

Man rejser et problem, der ikke eksisterer. Der er ikke mænd og kvinder inden for kommunerne, der laver det samme arbejde til forskellig løn.

DK: Er det ikke sådan, at Husligt Arbejder Forbund sammen med Kvindeligt Arbejderforbund og Dansk Kommunal Arbejderforbund har krævet, at de lavtlønnede kvinder og mænd får den samme løn udbetalt?

HB: Jo, det er rigtigt, at Husligt Arbejder Forbund har krævet en løn, som forbundet finder rimelig i forhold til det arbejde, de laver.

Det er bare vanskeligt at fastsætte.

Hvad er sværest: at arbejde som arbejdsmand på landevejen for kommunen eller at gøre rent på en institution?

Der er jo nedsat grupper i LO og Dansk Arbejdsgiverforening, der behandler nogle af disse problemer, og vi afventer, hvad de kommer frem til.

Ved sidste overenskomstforhandling udjævnedes vi jo alvorligt den lønforskel, der består mellem ikke-faglærte kvinders og mænds løn.

Vi vidste, at LO gav kvinderne en forhøjelse pr. 1. april 1972 på 90 øre inden for det private område. Vi gik udover de 90 øre, idet vi aftalte et tillæg pr. 1. april 1972 på 130 øre pr. time. Herudover har husassistenterne på vore alderdoms- og plejehjem — ligeledes pr. 1. april 1972 — fået et omsorgstillæg på 35 øre pr. time. Endelig fik kvinderne — på samme måde som de ikke-faglærte arbejdere — et zonetillæg, der i de mindre kommuner er 30 øre pr. time, i de største 150 øre pr. time.

Det reelle problem er, at går Kommunernes Landsforening ind for et løft af de lavtlønnede kvinder, må vi sikre os kommunernes accept.

Ellers kan der ske det, at de erhvervsdrivende rengøringselskaber overtager kommunernes rengøringsopgaver, og det kan i realiteten medføre mindre løn for kvinderne.

Hele problemstillingen er overordentlig kompliceret. F. eks. har vi inden for det kommunale — i modsætning til det private arbejdsmarked — ingen specielle lønsatser for ungarbejdere.

Er det rimeligt, at en 16 års pige, som netop er gået ud af skolen, og som får et rengøringsjob, skal have samme løn som den 30-årige arbejder, der med 14 års erfaring fra private arbejdsgivere søger ansættelse ved en kommune?

I øvrigt er overenskomstforhandlinger måske uegnede for jobvurderinger af denne art.

Tingene er for indviklede og kræver en så umenneskelig solidaritet på arbejderfronten, at en realistisk løsning bør tilstræbes ad anden vej.

Jeg er nervøs for en »ligeløns«debat uden detaljer.

(fortsættes næste side)

Formanden for Husligt Arbejderforbund i Aalborg, Poula Thestrup Christensen og studerende Gudrun Rishede beder Kommunernes Landsforening »ryge cigaren«. Rådmand Hans Brusgård er nr. 3 fra højre. Landsforeningens formandskab er samlet for at forberede årsmødet i Aalborgshallen 1.-2. 6. 1972.

Det virkelige problem er: Vurderes de ikke-faglærte kvinders arbejde tilstrækkeligt højt?

DK: Hvad skete der på Kommunernes Landsforenings årsmøde?

HB: Vi skulle tage stilling til 1) DKs forslag om at støtte Husligt Arbejder Forbunds »ligelønskrav«, 2) et resolutionsforslag fra Odense kommune om at gå ind for princippet ligeløn, som det er udtrykt i ILO-konventionen.

Da vore vedtægter indebærer, at forslag fra »udenforstående« ikke kan komme til behandling på et årsmøde med 1000 deltagere, valgte bestyrelsen at koncentrere sig om »Odense-forslaget«, som kommer fra en medlemskommune.

Bestyrelsen fremsatte sit eget resolutionsforslag, der konstaterede, at ingen af landsforeningens overenskomster fastsætter lønnen afhængig af køn, at der er forskelle mellem lønsatserne for de ikke-faglærte mænds arbejdsområder og de ikke-faglærte kvinders arbejdsområder, men at der mellem disse arbejdsområder ikke er foretaget nogen arbejdsvurdering. Forslaget munder ud i en henstilling om, at der inden for Kommunernes Landsforenings område stiles mod en lønfastsættelse mellem disse arbejdsområder på grundlag af arbejdspræstationsvurderinger under hensyntagen til de tilsvarende vurderinger på det private arbejdsmarked.

Under debatten i salen foreslog Grete Munk, at bestyrelsens resolutionsforslag fik en tilføjelse om, at man f.eks. kunne vurdere det arbejde, der udføres af husassistenter, rengøringsassistenter, husmoderafløserne, hjemmehjælpere og arbejdsmænd.

Det gik igennem.

Men jeg vil understrege, at eksempelvis Dansk Kvindesamfund over for kommunerne ikke har præciseret, hvor man kan starte en reel lønudjævning mellem de lavtlønnede kvinder og mænd.

Man har ikke ramt ind i kernen.

DK: Vil De dermed sige, at Husligt Arbejder Forbund i løbet af de sidste overenskomstforhandlinger ikke kom med konkrete forslag til, hvor man kunne tage fat for at komme skævlønnen mellem mænd og kvinder i kommuneområdet til livs?

HB: Vi har i virkeligheden et udmærket forhold til Husligt Arbejder Forbund, og i de meget langstrakte forhandlinger sidste år fandt vi hinanden, særligt i de sene aftentimer.

DK: Er angsten for lønafsmitning til andre lønområder det reelle problem?

HB: Spørgsmålet er: Hvorfor skal vi løfte netop på disse områder? Hvad siger de løngrupper, som ligger nær på rengøringspersonalet? Hvis en rengøringsassistent får mere i løn end en sygehjælper, hvordan tror De så det går? Kan vi regne med solidaritet mellem grupperne? Eller vil de bedre lønnede kræve, at den forholdsmæssige forskel opretholdes?

DK: Der er noget, som står lidt uklart for mig: Ville det egentlig ikke være forholdsvis nemt for Kommunernes Landsforening at give Husligt Arbejder Forbund medhold i »ligelønskravet«? Drejer det sig om så forfærdeligt mange penge set i relation til hele kommuneområdet samlede lønbudget? og ville man ikke uden de store omkostninger forholdsvis letkøbt kunne pudse sin »ligneglorie«?

HB: Vi lider stærkt af, at vi endnu ikke har en

landsdækkende statistik, så det er en slags gætteri, når jeg antager, at »vore« ikke-faglærte kvinder præsterer ca. 20 mio. arbejdstimer om året. De aftalte lønforhøjelser pr. 1971 og 1972 kan på dette, noget usikre grundlag vurderes at have betydet en årlig merudgift på 60 mio. kr., og så er dyrtidstillæggene endda ikke regnet med. Vi taler altså om store samfundsudgifter, når vi taler om lønloft til de lavtlønnede. Hertil kommer, at vore resultater også får betydning for de mange ansatte i hovedstadskommunernes, amternes og statens tjeneste.

DK: Det er mit indtryk, at der er en voksende forståelse for, at de vellønnede må holde sig tilbage for at lavtlønsproblemet kan løses?

HB: Vi har mellem 30 og 40 organisationer at forhandle med, og jeg kan forsikre Dem for, at alle skotter til hinandens fordele.

DK: Kunne man ikke tænke sig, at et tilsagn om at støtte de lavtlønnede ville få andre til at holde

igen? D.v.s. hvis de var helt sikre på, at de lavtlønnede virkelig fik det, de selv skulle have haft?

HB: Jo måske, men det kræver en forståelseskampagne. Tænk på, at alle de aftaler, vi indgår, skal kunne forsvares overfor kommunerne. Hidtil er vi kommet længst med at udjævne lønforskelle mellem mænd og kvinder gennem tillægsordninger.

Husmoderafløserne har f.eks. tidligere kun fået penge for udført arbejde, nu får de også for »for-gæves gang«.

Skal vi være helt realistiske, må vi også se på de vanskeligheder, der opstår ved, at Kommunernes Landsforening forhandler løn på landsbasis, mens der inden for det private arbejdsmarked er tale om stor forskel på udbud og efterspørgsel af arbejdskraft fra landsdel til landsdel. D.v.s. at kommunerne i de landsdele, hvor der er stort udbud af kvindelig arbejdskraft, bliver en alvorlig konkurrent til det private arbejdsmarked, kan man det?